

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- *"Vi skall inte blanda ihop stad och landsbygd"* – bostadsminister Vapaavuori vill ha klara linjer i byggandet
 - Kommunsammanslagningar minskade skärgårdskommunerna och skärgårdsdelarna
 - 35 forskare ser på landsbygdens möjligheter och problem i ny bok
 - Den österbottniska entreprenörsandan – en myt?
 - Aktuella miljöfrågor på agendan vid Helsingfors universitets Studia Generalia
 - Innovativ verksamhetsledare sökes till SILMU:s arbetsteam
 - Läs även detta: **3 av 4 tillfrågade kunde inte räkna upp regeringspartierna – kännedom om samhällsfrågor kopplat till både inkomster och yrke *Lex Västaboland möjliggör kommunala möten på distans *EU-stöden för jordbruk och landsbygdsutveckling offentliggörs på webben *Sista varningen? Klimatförändringarna utmanar mänskligheten!* – evenemang och kampanjer lyfter upp klimatförändringarnas utmaningar i Jakobstadsregionen *Unga öbor möttes under ESIN-konferensen i Kasnäs – läs konferensrapporten!
-

"VI SKALL INTE BLANDA IHOP STAD OCH LANDSBYGD" – BOSTADSMINISTER VAPAUVUORI VILL HA KLARA LINJER I BYGGANDET

Enligt bostadsminister Jan Vapaavuori (saml) behöver Finland inte en gråzon av okontrollerat byggande som leder till stadsliknande landsbygd och landsbygdsliknande städer.

Bostadsministern tycker över huvudtaget illa om det motsatsförhållande mellan stad och landsbygd som uppstått i bostadsdebatten. Att han skulle tillhöra den nya tidens betongparti, ser han som ett utslag av kommunalvalet och en "sällsynt misslyckad politisk retorik", vilket bara befäster de interna motsättningar som Finland i stället borde komma bort ifrån. *"Både städer och landsbygd ryms i Finland. Men vi ska inte blanda ihop dem"*, säger Vapaavuori, som har listat sin syn på samhällets infrastruktur i tio punkter:

1. Samhället har ansvar för en långsamt förnyande samhällsstruktur, inte markandskrafterna
2. En enhetlig samhällsstruktur minskar avgaser, trängsel och behov av att färdas
3. En enhetlig samhällsstruktur betyder ett regionalt tänkande, en tilltalande betoning på helheten och en bra fungerande stad
4. Det är bättre att begränsa behovet av att färdas än att begränsa trafiken
5. Det är angenämare att tillbringa tiden hos sina nära eller att utöva hobbyn än att befinna sig i trafikstockningar
6. Finlands behöver såväl städer som landsbygd, men inte för mycket stadsliknande landsbygd och inte heller för många landsbygdsliknande städer
7. Ett starkt och dragningskraftigt centrum är hela stadens gemensamma fördel
8. Affärscentra hör till centrumen, inte till motorvägarna
9. En kompakt metropol stöder spårtrafiken
10. Motsättningens tid är även förbi i samhällsplaneringen

Känt från tidigare är att bostadsministern vill se Helsingfors med omnejd som en "kompakt metropol". Han tar Göteborgsområdet som exempel, där alla omkringliggande kommuner har insett att ett starkt centrum också är till nytta för regionen som helhet. Det är därför tråkigt att man här motsätter sig en metropol, utan att egentligen veta vad det innebär. I Vapaavuoris

vision byggs bostäder längs miljövänliga spårvägar, vilka ger människorna möjlighet att umgås med varandra i stället för att sitta i bilköer ”i upp till två och ett halvt år av sitt liv”. Köpcentra koncentreras till en attraktiv och livlig stadskärna i stället för längs motorvägar. Trädgårdsliknande bostadsområden har bostadsministern inget emot bara de byggs på ett planlagt område. Sådana här områden är mycket vanliga i städer på kontinenten och i England. Uppgifterna är från onsdagsupplagan (1.10) av Hufvudstadsbladet och från Jan Vapaavuoris blogg på adress <http://www.vapaavuori.net/index.php?blogi&id=300&y=2008>. Under samma webbadress finns länkar till förklaringar av teserna (på finska), som han behandlar en per dag.

KOMMUNSAMMANSLAGNINGAR MINSKADE SKÄRGÅRDSKOMMUNERNA OCH SKÄRGÅRDSDELARNA

Statsrådet antog 18.9 en ändring av förordningen om skärgårdskommuner och skärgårdsdelar 2009-2011 enligt skärgårdslagen. Antalet skärgårdskommuner minskar från 13 till 8 (fem vid kusten och tre i inlandet) och kommunerna med skärgårdsdel från 44 till 40 (hälften vid kusten). Förändringarna förorsakas av kommunsammanslagningar. Skärgårdsstatus har nu nybildade Kimitoön och Västaboland, medan Malax, Gustavs, Karlö, Enonkoski, Puumala och Sulkava behåller sin status. Kommunsammanslagningarna har även (vid sidan av att totalantalet minskat) bidragit till att sex kommuner får status som skärgårdsdelkommuner, fem vid Egentliga Finlands kust och en i inlandet – Nådendal, Salo, Masku, S:t Karins, Raseborg och Jyväskylä. Skärgårdsdelkommuner är alltså Joutsa, Kivijärvi, Kuhmois, Luhanka, Kuopio, Tervo, Kotka, Pyttis, Parikkala, Ruokolax, Taipalsaari, Hirvensalmi, Nyslott, S:t Michel, Vaala, Juga, Kesälahti, Lieksa, Libelits, Rääkylä, Asikkala, Tövsala, Nystad, Helsingfors, Ingå, Pernå, Borgå, Strömfors, Sibbo, Larsmo, Vörå-Maxmo, Korsholm, Närpes och Oravais. Inga ändringar har gjorts gällande vilka öar som räknas som skärgård, då nationella stöd delas ut till jordbruket. Den förra regeringen godkände skärgårdsprogrammet för 2007-2010. Men ett nytt motsvarande beslut skall godkännas redan våren 2009. Beredningen av det man kallar statsrådets principbeslut om skärgårdens utvecklande inleds inom kort. Förslaget till statsandelsreform skall även vara färdigt våren 2009. Beredningen inkluderar också en översyn av skärgårdstillägget till kommunerna. Uppgifterna är från tidningen Landsbygdens Folks upplaga 26.9.

Enligt skärgårdsdelegationens statistik från år 2006 finns det i Finland, borträknat Åland som inte omfattas av skärgårdslagen, 431 öar med fast bosättning utan fast vägförbindelse, av vilka 152 i sjöar.

35 FORSKARE SER PÅ LANDSBYGDENS MÖJLIGHETER OCH PROBLEM I NY BOK
Landsbygden kan komma att spela en avgörande roll i tider av stigande priser på mat och energi, samt vad gäller oro för klimatförändringar. I Formas nya pocketbok *Ska hela Sverige leva?* ger trettiofem forskare sina bilder av landsbygdens möjligheter och problem. Man tar upp frågor som EU:s landsbygdspolitik, fritidshus, jord- och skogsbruk, öppna landskap, levnadsförhållandena på landet, jämställdhet, byapolitik, lokal produktion, långa avstånd och naturturism. Enligt generaldirektören på Forskningsrådet Formas Rolf Annerberg har den svenska landsbygdsvetenskapen hittills varit tunn, splittrad och svag när det gäller internationell samverkan. Men den här boken visar att det trots allt pågår en hel del spännande och förhoppningsvis kan boken bli en del i arbetet med att ge forskningen den struktur och form som behövs. Boken inleds med ett kapitel av författaren Kerstin Ekman, som ställer frågan om vi har ett levande landskap i Sverige. Boken tar även upp en rad andra intressanta frågeställningar, som: *Hur ska jordbruket överleva? Vad händer med Norrland? Är fritidsboende en slumrande resurs för landsbygdens kommuner? Hur fixar*

landsbygdsföretagare långa avstånd? Är manliga normer en hämsko för landsbygden? Kan Sverige leva utan öppna landskap? Ska vi skrota alla generella stöd till jordbruket? Kan naturturism bli en räddare i nöden? Pocketboken Ska hela Sverige leva? vänder sig till beslutsfattare, allmänheten och till studerande från gymnasieskolan och uppåt. Under webbadressen http://www.formas.se/formas_shop/ItemView.aspx?id=4217&eps_language=SV finns uppgifter om bokbeställning (kostar 51 SEK) och länkar till bokens innehåll. Uppgifterna är från Forskningsrådet Formas pressmeddelande (4.9) som finns på webbadressen http://www.formas.se/formas_templates/Page_4235.aspx.

Mat åt nio miljarder – hur ska vi fixa det i ett nytt klimat? Och hur påverkar maten i sin tur klimatet? Hur ska vi äta klimatvänligt? Är det moraliskt fel att äta nötkött? Ska vi producera kött utan djur för klimatets skull? Hur mycket betyder transportererna och spillet i livsmedelskedjan? I Sverige får vi nya grödor, men också nya ogräs och skadegörare. Och djuren kan bli sjukare. Vad innebär ett nytt klimat för olika delar av vårt avlånga land? KliMATfrågan på bordet är en annan bok från Formas. I boken kan man läsa om hur drygt 30 forskare i 21 olika kapitel ser på mat och klimat, vilket inte är lätt att behandla (http://www.formas.se/formas_shop/ItemView.aspx?id=4258&epslanguage=SV).

Formas, som redovisade ett regeringsuppdrag om landsbygdsforskning för två år sedan, gjorde i fjol en strategisk utlysning, där 45 miljoner SEK satsades under en treårsperiod. Formas har även varit drivande när det gäller europeiskt forskarsamarbete inom området. Man har nu ansvar för att utarbeta en europeisk forskningsstrategi.

DEN ÖSTERBOTTNISKA ENTREPRENÖRSANDAN – EN MYT?

Det finns inte så mycket belägg för den österbottniska entreprenörsandan om man ser på statistik och uppgifter från kommunerna i Österbotten under 1950- och 1960-talet. Österbotten var ännu på den här tiden en jord- och skogsbruksdominerad del av landet med ensidigt näringsliv, t.ex. industrialiseringsgraden år 1961 var 13-14 procent i Österbotten liksom i övriga landet, medan städerna hade 40 procent. Befrämjande av sysselsättning var inget kommunalt uppdrag före 1950-talet och inte sysslade kommunerna heller med näringslivsverksamhet före 1960-talet. Dessutom var emigrationen stor 1950-60 – mer än 10 procent flyttade bort. En klassificering av svenska Österbotten på riksnivå år 1961 talar om ett jordbruksdominerat område, där jord- och skogsbrukets betydelse minskat för sysselsättningen, människor flyttat bort, långt till kommunal- och andra servicecentra. De industrietableringar som sedan började komma på 1960-talet, kom ofta från Sverige, särskilt textilindustrin, som fick bra fotfäste i Österbotten. Det här är några plock ur forskare Henry Nygårds föreläsning (1.10) om *Entreprenörsandan och industrialiseringen av den österbottniska landsbygden – myter och verklighet i ett historiskt perspektiv* inom föreläsningsserien *Studia Generalia Ruralia* som hålls på Åbo Akademi i Vasa. Den andra föreläsaren, HSS:s Media Lars Rosenblad tog upp *Ruralt och urbant i finlandssvenska medier*. Nästa föreläsning ges 15.10. Programmet med alla föreläsningar finns att läsas under webbadressen <http://www.abo.fi/student/media/8245/studiageneraliaruralia2008.pdf>.

AKTUELLA MILJÖFRÅGOR PÅ AGENDAN VID HELSINGFORS UNIVERSITETS STUDIA GENERALIA

Forskare vid Helsingfors universitet (HU) diskuterar i den öppna föreläsningsserien *Studia Generalia* högaktuella miljöfrågor som omfattar allt från alternativa energikällor och den globala uppvärmningen till stadsmiljö och Östersjön. Tidpunkter och ämnen är följande:

Tisdag 7:10 kl. 18.15-19.45

Professor Laura Kolbe

Universitetslektor Kjell Andersson

Tisdag 14.10 kl. 18.15-19.45

Det sanna nationella landskapet: ruralt eller urbant?

Stad och land – kontrast, komplementaritet, konvergens?

Professor John Sumelius

Docent Mikael Kilpi

Tisdag 21.10 kl. 18.15-19.45

Professor Kaj Nordlund

Univers.lektor Thomas Wallgren

Tisdag 28.10 kl. 18.15-19.45

Universitetslektor Jouni Räisänen

Forskare Robin Lundell

Kan den gröna marknadskraften rädda Östersjön?

Förändring i stort och smått: det knepiga i att sköta om kustskärgården

Hur länge kan energiókningen fortsätta?

Gandhi eller Habermas: vad kommer efter energislöseriet?

Hur påverkas klimatet av ökningen i atmosfärens växthusgaser?

Hur går det för våra växter då klimatet förändras?

Det är fritt inträde till Studia Generalia som hålls i Porthania, föreläsningssal II, Universitetsgatan 3. Som arrangör fungerar Svenska ärenden och Kommittén för det fria bildningsarbetet vid Helsingfors universitet. Uppgifterna finns på HU:s hemsida under adress <http://savotta.helsinki.fi/halvi/tiedotus/lehti.nsf/e1e392ad852e72f5c225680000404fa8/c772c0d9269a39fec22574d30040c4f9?OpenDocument>.

INNOVATIV VERKSAMHETSLEDARE SÖKES TILL SILMU:s ARBETSTEAM

Leader-gruppen Maaseudun kehittämissyhdistys SILMU ry – Landsbygdens utvecklingsförening SILMU rf är med i förverkligandet av Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland, samt genomför sitt eget områdes Leader utvecklingsprogram genom att bevilja stöd för allmännyttiga utvecklingsprojekt och företagsstöd åt mikroföretag på landsbygden. Till sitt arbetsteam med tre anställda söker man nu en innovativ verksamhetsledare med initiativförmåga. Sökanden förutsätts ha erfarenhet av projektverksamhet, ekonomi- och personalförvaltning, muntliga och skriftliga kunskaper i båda inhemska språken, kännedom om SILMU:s verksamhetsområde, samt högskoleexamen eller motsvarande utbildning. Dessutom värdesätter man erfarenhet av föreningsverksamhet. Arbetet förutsätter att man har tillgång till egen bil, samt möjlighet att jobba kvällar och veckoslut. Arbetsförhållandet är tidsbundet med fyra månaders provotid. Tillträde bör ske snarast möjligt. Fritt formulerad ansökan jämte löneanspråk och CV skickas senast 22.10 kl. 16 till adressen Landsbygdens utvecklingsförening SILMU rf, Kirkkotie 176, 07170 Borgnäs. Märk kuvertet med "verksamhetsledare". Tilläggsuppgifter fås av Christel Liljeström på mobilnr 050 308 2460 eller Mia Aitokari på mobilnr 040 550 4402. Annonsen finns på adress <http://www.silmu.info/datafiles/userfiles/File/SILMU%20ty%C3%B6nhaku%20tj%20sv.pdf>. SILMU, som grundades 2007, har kanslier i Liljendal och Borgnäs. Till föreningens område hör 13 kommuner med ett invånarantal på ca 88 000 personer.

LÄS ÄVEN DETTA

3 av 4 tillfrågade kunde inte räkna upp regeringspartierna – kännedom om samhällsfrågor kopplat till både inkomster och yrke

En stor del av finländarna är okunniga om det politiska beslutsfattandet i vårt land, för enligt en utredning gjord vid Åbo universitet kunde t.ex. tre av fyra tillfrågade inte räkna upp vilka partier (alltså Centern i Finland, Samlingspartiet, Gröna förbundet och Svenska folkpartiet) som sitter i regeringen. Undersökningen visar att kännedom om samhällsfrågor är kopplad till både inkomster och yrke. Kunskapen om beslutsfattandet var minst hos de fattiga, medan personer med högre utbildning och inkomster hade den största kunskapen. Minst kunskap hade de tillfrågade om EU-politiken. Tusen personer deltog i undersökningen (<http://svenska.yle.fi/nyheter/artikel.php?id=140330>).

Om man känner till politiken så dåligt som finländarna enligt denna undersökning gör, blir även meningen med att rösta ifrågasatt. Det blir i stället reklamens, den ytliga offentlighetens och sinnebildernas budskap som avgör hur människor röstar. Detta får en annan negativ följd som ökar skevheten – själva politiken blir ytligare och mer publikfriande på bekostnad av substans. Det här är inte bara ett finländskt fenomen, utan

gör sig påmint i hela västvärlden. Men också mediernas fokus har ändrats och anpassats till den nya konkurrenssituationen som uppstått genom den explosionsartade framväxten av nya kanaler och medier. Publiken väljer själv och inordnar sig efter intresse i nya mediala subkulturer, där ingen serverar någon sammanhängande och allmänbildande spegling av samhället och beslutsfattandet. Även politiken själv bidrar genom att partierna blivit så lika, skriver Österbottens Tidnings chefredaktör i Karleby Börje Hästbacka. Läs hela ledaren på adress <http://www.ot.fi/story.aspx?storyID=28232>.

Lex Väståboland möjliggör kommunala möten på distans

Regeringen godkände i går (2.10) en ändring i kommunallagen som gör det möjligt för beslutsfattare att delta i kommunala möten på distans. Enligt kultur- och idrottsminister Stefan Wallin har lagen, som kallas för *Lex Väståboland*, fötts ur de kommunala behoven. Wallin tror att lagen kommer att höja deltagandet för ordinarie ledamöter i Åboland, eftersom menföre och tidsbrist nu inte på samma sätt hindrar beslutsfattare från att delta i möten. Men organisationskommissionens ordförande Jörgen Hermansson säger att steget ännu är långt för att den här modellen – praktiskt och tekniskt – skall bli en etablerad rutin i beslutsfattandet. Kultur- och idrottsminister Wallin vill för sin del poängtera att man redan nu kan börja arbeta, för att så fort som möjligt efter 1.1.2009, börja tillämpa den nya mötetekniken då det behövs. Lagreformen är särskilt till nytta för skärgårdskommunerna och Lappland p.g.a. dåliga trafikförbindelser och långa avstånd (<http://svenska.yle.fi/nyheter/artikel.php?id=140695>, http://www.kunnat.net/k_perussivu.asp?path=1;29;60;41305;132433;142411;142461&voucher=41827AC9-853E-46F7-963E-020F7117252D).

EU-stöden för jordbruk och landsbygdsutveckling offentliggörs på webben

Uppgifter om vem som lyfter jordbruksstöd och landsbygdsutvecklingsstöd, som betalas av Europeiska unionen, blir offentliga på nätet. Först publiceras uppgifterna om de stöd ur Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling som betalats under perioden 1.1-15.10.2007. Landsbygdsverket ansvarar för att uppgifterna ... Läs mer på adress <http://www.mavi.fi/sv/index/omverket/Pressmeddelanden/Pressmeddelandearkiv/eustoden.html>.

"Sista varningen? Klimatförändringarna utmanar mänskligheten!" – evenemang och kampanjer lyfter upp klimatförändringarnas utmaningar i Jakobstadsregionen

Kommunerna i Jakobstadsregionen ordnar i samarbete med Näringscentralen Concordia och Teknologicentrum Merinova evenemang och konkreta kampanjer, som lyfter upp klimatförändringarnas utmaningar i regionen. Under energisparveckan (inkommande vecka 41) arrangeras ett kvällsseminarium för allmänheten vid Kronoby folkhögskola 8.10 med rubriken *Energisnålt byggande och effektiv energianvändning i privat boendemiljö*, samt ett strategiseminarium för alla vid Optima 10.10 med temat miljö- och energifrågor. En energimässa, som är riktad till företag, organisationer och privatpersoner, hålls 10-11.10. Läs mer om tillställningarna på adressen www.jakobstadsregionen.fi under rubriken *Energisparveckan 10-11.10. Anmälan till seminarierna, som är tvåspråkiga, kan ännu göras 3.10.*

Unga öbor möttes under ESIN-konferensen i Kasnäs – läs konferensrapporten!

Efter en fartfylld vecka i Kasnäs i Åbolands skärgård har tio unga från Finland, Sverige, Danmark, Estland, Irland, Frankrike och Italien stiftat bekantskap med varandra och Europeiska kommissionens ungdomsprogram Youth in Action, som gav medel för att föreningen Finlands öar rf – Suomen saaret ry (FÖSS) skulle kunna hålla seminariet för unga öbor i Europa i samband med ESIN(European Small Islands Network)-konferensen. Målet

var att skapa kontakt mellan de unga öborna och arbeta kring deras idéer på vad som kunde göras för dem i europeiska småöarnas sammanhang och även i de nationella organisationerna. Läs hela rapporten under adress <http://www.foss.fi:80/finlands-oar/meddelanden/2008-09-23-esin/>. Se även adressen <http://www.foss.fi/finlands-oar/meddelanden/2008-09-23-nyhetsbrev/> för senaste nyhetsbrevet från FÖSS.

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet utkommer en gång i veckan och sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@ssc.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@ssc.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
